

Mall för kvalitetsgranskning av kursplaner

Granskning av kursplaner – ett led i kvalitetsutvecklingsarbetet

Bolognaprocessen och genomförandet av förändringar i Högskoleförordningen den 1 juli 2007¹ ställer krav på att kurser som startar HT07 ska ha en ny kursplan och ny Ladokkod. Detta gäller alla kurser på program och alla fristående kurser och uppdragsutbildningar. För kurser inom program som påbörjats tidigare gäller tidigare kursplan och kod. Övergångsregler för tillgodoräknande av kurser enligt äldre studiegång kommer att anges i en examensbeskrivning.²

Kursplaner och utbildningsplaner är juridiskt bindande dokument och därmed bland de viktigaste officiella dokument som finns för beskrivning av utbildning. De är även viktiga som informationskälla för studenter. Kursplaner utgör vidare underlag för examination och vid värdering av högskolornas kvalitet.

En av de viktigaste aspekterna av Bolognaprocessen är förbättrade former för beskrivning av kvalifikationer för all högre utbildning, bland annat för att kunna jämföra och jämföras utbildningen i Europa. Ett exempel på detta är att alla mål för kurser och utbildningsprogram ska anges i form av förväntade studieresultat. Detta definieras enligt GU som

”formuleringar som tillsammans uttrycker vad en student förväntas kunna, förstå, förhålla sig till och/eller vara kapabel att utföra vid slutet av en viss studieperiod.”³

Föreskrifter för kursplan och mall för kursplan på svenska och engelska finns tillgängliga på Göteborgs universitet hemsida om Bolognaprocessen⁴. Mallar för kursplan och tidplan för revideringsarbetet finns också på Sahlgrenska akademins hemsida.⁵

Mot denna bakgrund är det viktigt att skapa system för utveckling och revidering av utbildnings- och kursplaner vid Sahlgrenska akademien. Detta dokument är indelat i två delar

1. Kriterier för värdering av mål, innehåll och examination i kursplaner	sid 2
2. Checklista för granskning av formalia i kursplan enligt GU:s kursplanemall	sid 3-4
Referenser och övrigt källmaterial	sid 5

Materialet är tänkt att användas som självvärdering i samband med utveckling och revidering av kursplaner. Det kan även användas för kollegial granskning, för diskussion med studenter om mål och som underlag för kursvärderingar och pedagogiskt utvecklingsarbete.

Förhoppningen är att detta material ska vara till hjälp för alla som arbetar med utveckling av utbildning och kurser inom akademien.

Den som har frågor kan vända sig till de personer som har uppdrag att utgöra stöd vid genomförandet av Bolognaprocessen vid Sahlgrenska akademien.⁶

Kriterier för värdering av mål, innehåll och examination i kursplaner

1. Målen ska vara uttryckta i form av förväntade studieresultat.

Fråga: Uttrycker målen vad studenten förväntas kunna, förstå, förhålla sig till och kunna göra för att bli godkänd på kursen?

2. Målen bör omfatta de tre kategorierna kunskap och förståelse, färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt.

Fråga: Anges kursens mål i dessa termer och överensstämmer de med dem som anges i utbildningsplan och i examensfordringarna för yrkesexamen och/eller generell examen på aktuell nivå?

3. Målen bör uttrycka de generiska kompetenser som ingår i kursen ⁷

Fråga: Vilka generella kunskaper ska studenterna uppnå i den aktuella kursen? (t ex problemlösning, informationshantering, självständigt lärande och lagarbete.)

4. Målen ska uttrycka progression, dvs. grad av fördjupning inom och mellan nivåer.

Frågor: Uttrycks kursens mål i grad av fördjupning, självständighet och tillämpning? Överensstämmer målen med kursens nivå (grundnivå, avancerad nivå eller forskarnivå)? Uttrycker målen att studenternas kunskaper från tidigare byggs på, utvecklas och fördjupas beroende på kursens nivå?

5. Antalet mål bör vara 5-8 stycken och uttrycka det mest väsentliga i kursen.

Fråga: Är antalet mål lagom med tanke på kursens omfattning och nivå, och uttrycker målen det mest centrala som studenten ska lära sig i kursen?

6. Målen ska vara möjliga att uppnå och beskrivna på ett tydligt och lättillgängligt sätt.

Fråga: Är målen uttryckta så att de kan förstås av studenter och utgöra underlag för uppläggning av kursen och studenternas studier i kursen?

7. Målen ska vara uttryckta så att de kan utgöra underlag för examination.

Fråga: Finns det ett tydligt samband mellan mål, innehåll och examination i kursen?

8. Målen bör kunna ligga till grund för kvalitetsutveckling.

Fråga: Är målen utformade så att de kan följas upp genom kursvärderingar och utgöra underlag för utveckling av kursen?

9. Kursinnehållet bör beskrivas översiktligt men delkurser ska anges.

Fråga: Är kursen indelad i delkurser och anges i så fall deras benämningar, innehåll och poängtal som underlag för registrering i Ladok?

10. Former för bedömning och ev. krav på närvaro ska preciseras.

Fråga: Är formerna för bedömning och examination av studenternas kunskaper klart uttryckta och svarar de mot kursens mål och innehåll?

11. Krav för tillträde till kursen ska anges enligt HF eller lokala antagningsregler.

Fråga: Är förkunskapskraven klart uttryckta med hänsyn till nivå och plats inom program och mellan nivåer enligt HF och enligt vad som anges i aktuell utbildningsplan?

12. Övriga krav på utformning av kursplanen som är beslutade lokalt

Det kan gälla t ex profilmråden för Sahlgrenska akademin såsom hållbar utveckling och andra lokala beslut.

Checklista för granskning av formalia i kursplan

Skriv kursplanen enligt GU Föreskrifter för kursplan och kursplanemall ⁵
<http://www.sahlgrenska.gu.se/bologna/kursplaner/>

Granska den med hjälp av följande frågor. Besvara med ja eller nej. Om nej komplettera!

Rubrik: Kursens benämning och högskolepoäng

- Anges kursbenämningen och poängtal på svenska och engelska?
- Svarar kursbenämningen mot innehållet i kursen?
- Anges kursens nivå Grundnivå, Avancerad nivå eller Forskarnivå på svenska?
- Anges kursens nivå First Cycle, Second Cycle, Third Cycle på engelska?

1. Fastställande

Finns uppgift om

- att kursplanen är fastställd, av vem och datum?
- datum för när den ska börja gälla?
- om det är en ändring av en tidigare fastställd kursplan, finns uppgift om datum för fastställande av revidering och när denna ska börja gälla?
- Ev. övergångsbestämmelser vid t ex förändring av utbildningsprogram eller examensordning?
- utbildningsområde (Medicin Vård etc.)?
- ansvarig institution och avdelning?
- Medverkan av ev. annan institution eller avdelning?

2. Inplacering

Finns uppgift om

- kursens fördjupning i förhållande till fordringarna för aktuell examen?
- kursen enbart ingår i utbildningsprogram?
- är en fristående kurs? och/eller
- ges som uppdragsutbildning?

3. Förkunskapskrav

Finns uppgift om:

- vilka förkunskapskrav och övriga meriter som krävs för att vara behörig att antas till kursen?
- eventuellt behörighetskrav i termer av kurser enligt den tidigare examensordningen?

4. Innehåll

- beskrivs kursens huvudsakliga innehåll i korthet?
- anges det om kursen är indelad i delkurser och i så fall deras benämning på svenska och engelska samt innehåll och omfattning i högskolepoäng (underlag till Ladok)?

5. Mål

- anges ”Efter avslutad kurs skall studenten kunna” eller dylikt?
- uttrycks målen i termer av förväntade studieresultat med avseende på vad som ska uppnås för godkänt betyg på kursen?
- finns det samband mellan mål, innehåll och former för bedömning (p 5 och 7)?
- är målen utformade med hänsyn till kursens relation till föregående och efterföljande kurser och målen för en examen på aktuell nivå (SFS 2006:1053 examensordningen, bilaga 2) <http://62.95.69.3/SFSdoc/06/061053.PDF>). ¹

6. Kurslitteratur

- anges "Se separat litteraturlista" och finns en sådan som bilaga till kursplanen?
- är litteraturlistan uppdaterad med eventuell ny litteratur, ny upplaga etc.?
- finns uppgift om ungefärligt sidantal?
- Är eventuellt andra läromedel än litteratur angivna i förekommande fall?

7. Former för bedömning

Finns uppgift om:

- formerna för examination av kursen
- svarar examinationen mot kursens mål och innehåll enligt p 4 och 5?
- eventuella obligatoriska moment med krav på närvaro för godkänd kurs?
- om antalet prov- och praktiktillfällen är begränsade i förekommande fall?

8. Betyg

Finns uppgift om:

- betygsskala "Betygsskalan omfattar betygsgraderna Underkänd (U), Godkänd (G) och Väl godkänd (VG)"?
- ev. annan betygsskala enligt beviljad dispens, "Betygsskalan omfattar betygsgraderna Underkänd (U) och Godkänd (G). Beslut om dispens från den tregradiga skalan är fattat av Sahlgrenska akademistyrelsen 2006-11-02"
- Anges "Student äger rätt till byte av examinator efter att ha underkänts två gånger på samma examination, om det är praktiskt möjligt". En sådan begäran ställs till institutionen och skall vara skriftlig"?
- (Möjlighet att till schablonmässig översättning av betyg till ECTS-skalan finns enligt mall, beslutad av rektor 2007-05-28. PM dnr. G 8 1976/07. Detta anges i förekommande fall vid utskrift av studieintyg, men ska inte stå i kursplanen.)

9. Kursvärdering

- Anges former för genomförande av kursvärdering?

10. Övrigt

Anges övriga krav, förutsättningar och villkor, som inte tidigare nämnts t ex

- om delkurs medför utlandsvistelse?
- om kursen kan ges på engelska? (Ev. kursplan på engelska.)
- om i kursen ingår för studenten kostsamma delkurser eller moment?
- ev. anvisningar som gäller verksamhetsförlagd utbildning?
- om undervisningsspråket är annat språk än svenska.
- ev. lokala krav som bestämts av institution som ger kursen?

Referenser och övriga källhänvisningar

¹ SFS 2006:1053 examensordningen, bilaga 2 <http://62.95.69.3/SFSdoc/06/061053.PDF>

² Rektorsbeslut om lokala övergångsregler 2007-02-05 och mall för examensbeskrivning finns på GU hemsida om Bologna processen http://www.bologna.org.gu.se/bolognaarbetet_vid_GU/

³Handledning för kursplanerevidering finns på GU hemsida om Bologna processen. http://www.bologna.org.gu.se/digitalAssets/852964_Handledning_f_r_kursplanerevidering_-_reviderad_070514.pdf

⁴ Föreskrifter för kursplan och mall för kursplan på svenska och engelska finns på GU hemsida om Bologna processen http://www.bologna.org.gu.se/bolognaarbetet_vid_GU/

⁵ Kursplanemallar och information om arbetet med Bologna processen finns också på Sahlgrenska akademins Bolognasidor <http://www.sahlgrenska.gu.se/bologna/>

⁶ Arbetsgrupper och personer till stöd vid genomförandet av Bologna processen vid Sahlgrenska akademien <http://www.sahlgrenska.gu.se/bologna/arbetsgrupper/>

⁷ Forsberg A. Generiska kompetenser: Riktlinjer för utveckling av innehåll och arbetsformer 2007. Sahlgrenska akademien vid Göteborgs universitet. Institutionen för vårdvetenskap och hälsa.

Övrigt material:

Karolinska Institutet CUL Guide. No 2. Att formulera lärandemål. Tillgänglig via http://ki.se/content/1/c6/02/50/22/CULguide_No2_Malformulering.pdf

NSHU Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning. Att skriva förväntade studieresultat. Tillgänglig via <http://kursutveckling.se/>

EHUA Bologna Handbook: Making Bologna Work. European University Association: mars 2007. (Boken finns tillgänglig hos vicedekanus Karin Kjellgren.)